

Norra Västmanlands
Kommunalteknikförbund
Box 2
737 21 Fagersta

Norra Västmanlands kommunalteknikförbund – förfrågan om konsultköp

Konkurrensverkets beslut

Norra Västmanlands kommunalteknikförbund har brutit mot 15 kap. 3 a och 4 §§ lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) genom att dela upp köp av konsulttjänster från Alnitec AB i syfte att kringgå annonseringsskyldigheten i LOU.

Ärendet

Ärendet inleddes efter att vi fått information från Fagersta kommun där kommunstyrelsens ordförande har angett att kommunen vill att vi utreder kommunens inköp av konsulttjänster från Alnitec AB. Av den anledningen uppmärksammades vi på att även ni har köpt konsulttjänster från bolaget. Ni är ett kommunalförbund där Fagersta kommun och Norbergs kommun är medlemmar.

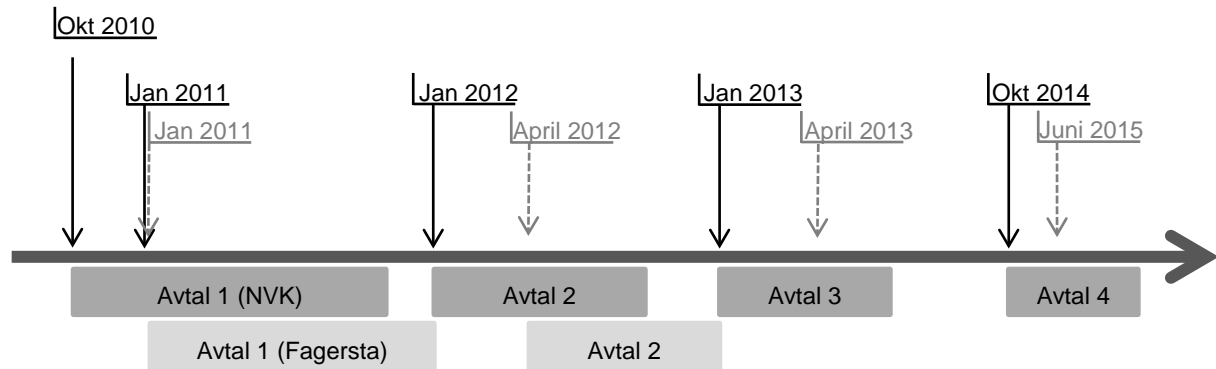
Ni har berättat att er tidigare förbundschef sade upp sig 2010 och tog ut sin pension. I samband med detta erbjöd förbundschefen er samt Fagersta kommun samarbete i annan form. Detta resulterade i en anställning på halvtid. Halvtiden har senare utökats till 100 procent. Parallellt med anställningen tecknade både ni och Fagersta kommun flera avtal med förbundschefens bolag Alnitec avseende köp av konsulttjänster.

Under perioden 2010 till 2014 har ni tecknat fyra likalydande avtal med bolaget. Avtalen är utformade så att de ska upphöra att gälla då den vid varje tidpunkt gällande gränsen för direktupphandling uppnåts. Ert första och andra avtal med bolaget har dessutom följts av två likalydande avtal mellan Fagersta kommun och bolaget. Avtalen mellan Fagersta och bolaget har tecknats i samband med att era egna avtal med bolaget upphört i förtid. Det ekonomiska taket har även uppnåts i förtid för de andra två avtalen. Det framgår inte av utredningen om behovet kvarstår efter att avtalen upphört. Er sammanlagda kostnad för köp av

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

konsulttjänster har varit 1 400 000 kronor. Inget av de slutna avtalen har konkurrensutsatts enligt LOU.

Tidslinje över tecknade avtal

De streckade pilarna markerar tidpunkterna då avtalen mellan NVK och Alnitech upphör i förtid.

I en skrivelse till oss anförde ni att konsultavtalen har syftat till att i större omfattning än vad som rimligen kan krävas i rollen som förbundschef kunna avropa kvalificerade konsulttjänster inom kommunal teknik och juridik samt inom andra områden som medlemskommunerna efterfrågat. I avtalen beskrevs konsulttjänsterna som förbundsledning och kvalificerade konsulttjänster inom fastighetsförvaltning och traditionell kommunal teknik.

Ni har fått tillfälle att yttra er över vårt utkast till beslut och bestrider att ni har delat upp avtalet i flera mindre direktupphandlingar i syfte att kringgå LOU. Ni anför i huvudsak att inget av avtalen mellan NVK och Alnitech har överskridit direktupphandlingsgränsen. Några optioner eller förlängningsklausuler har inte funnits och inget nytt avtal har följt på det tidigare. Ni menar att ni vid varje ny direktupphandling har beaktat den kunskap man haft om framtiden och behovet av konsulttjänster. Ni har vid dessa tidpunkter inte kunna förutspå att denna lösning skulle vara annat än tillfällig.

Skäl för beslutet

Vi bedriver tillsyn över upphandlingslagstiftningen i syfte att öka regel- efterlevnaden och att bidra till en effektiv offentlig upphandling. Tillsynen bedrivs bland annat genom tillsynsbeslut eller ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 17 kap. 1 § LOU.

I detta fall är ansökan om upphandlingsskadeavgift inte ett alternativ då fristen för en sådan ansökan löpt ut.

Rättsläget

Syftet med upphandlingsreglerna är bland annat att upphandlande myndigheter ska använda offentliga medel för köp av varor och tjänster på bästa sätt, genom att uppsöka och dra nytta av konkurrensen på aktuell marknad. Samtidigt syftar regelverket till att ge leverantörerna möjlighet att tävla på lika villkor i varje upphandling.

Alla offentliga upphandlingar ska genomföras på ett öppet och transparent sätt. Leverantörerna ska behandlas lika och principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet ska följas. Detta framgår av 1 kap. 9 § LOU.

Huvudregeln i LOU är att alla upphandlingar ska annonseras. Detta framgår av 15 kap. 4 § LOU.

Upphandlingar med ett värde som understiger en viss procent av det tröskelvärde som är aktuellt (den så kallade direktupphandlingsgränsen) behöver dock inte annonseras. Detta framgår av 15 kap. 3 § LOU. Under 2010 och 2011 var gränsen satt till cirka 287 000 kronor för att sedan år 2012 och 2013 sättas till cirka 284 000 kronor.

I 15 kap. 3 a § LOU anges även att värdet av ett kontrakt ska uppskattas till det totala belopp som ska beaktas enligt kontraktet. En upphandling får inte delas upp för att kringgå bestämmelserna i LOU. Det är alltså inte tillåtet att upphandla flera på varandra följande avtal för kortare perioder som understiger direktupphandlingsgränsen istället för ett flerårigt avtal om det sker i syfte att kringgå annonseringsreglerna. Den upphandlande myndigheten måste därför även ta hänsyn till kommande behov i sin bedömning. Att dela upp kontrakt kan däremot vara tillåtet om det finns objektivt godtagbara skäl för uppdelningen.

Konkurrensverkets bedömning

Ni har brutit mot 15 kap. 3 a § LOU genom att dela upp era köp av konsulttjänster från Alnitec. Eftersom köpen sammanlagt överstiger direktupphandlingsgränsen borde de ha konkurrenssatts enligt 15 kap. 4 § LOU. Det har inte framkommit att något undantag från annonseringsskyldighet är tillämpligt. Köpen utgör därför otillåtna direktupphandlingar.

Ni har tecknat fyra avtal med Alnitec som avser samma typ av konsulttjänster och gäller under efterföljande räkenskapsår. Alla avtalen har begränsats i sin omfattning till ett belopp som motsvarar gränsen för direktupphandling. I avtalen beskrevs konsulttjänsterna som förbundsledning och kvalificerade konsulttjänster inom fastighetsförvaltning och traditionell kommunalteknik. Samtliga fakturor har dock varit ospecificerade. Tjänsterna är typiskt sett sådana som det finns ett ständigt behov av inom förvaltningen. Det har under vår utredning inte kommit

fram någon objektivt godtagbar förklaring till att ni tecknat flera kortare avtal istället för ett flerårigt avtal.

Sammanlagt har ni och Fagersta kommun tecknat sex avtal med Alnitec. Ni har invänt att ni är en egen juridisk person och inte kan lastas för de avtal som Fagersta kommun har tecknat med Alnitec. Samtliga avtal har dock avsett tjänster motsvarande ordinarie arbetsuppgifter för förbundschefen i NVK. Detta har varit fallet oavsett om köpen har gjorts av er eller Fagersta kommun. Det har alltså i praktiken varit fråga om köp av samma tjänster även om vissa av avtalen tecknats av er och andra av Fagersta kommun. Avtalen har dessutom ingåtts på ett sådant sätt att Alnitec bara kommit att byta avtalspart när direktupphandlingsgränsen uppnåtts utan att de tjänster som utförts för den skall förändrats.

Vi bedömer därför att det är fråga om ett köp som delats upp i flera mindre upphandlingar i syfte att komma under direktupphandlingsgränsen och därmed även kringgå annonseringsskyldigheten i LOU.

Slutsats

Vi anser att ni brutit mot 15 kap. 3 a och 4 §§ LOU genom att inte annonsera era köp av konsulttjänster från Alnitec. Ni har tillsammans med Fagersta kommun delat upp era köp från Alnitec i syfte att kringgå LOU.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit Patrik Määttä.

Dan Sjöblom

Patrik Määttä

HUR MAN ÖVERKLAGAR, bilaga 1

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats